

Pripomienka: Poskytovanie príspevku na záujmové vzdelávanie (§ 4ae)

Kontext

Predložený návrh mení spôsob poskytovania príspevku na záujmové vzdelávanie tým, že ruší súčasný systém „poukazov“, ktoré môžu žiaci venovať inštitúcii, ktorá im poskytuje záujmové vzdelávanie. Finančné prostriedky dáva k dispozícii priamo riaditeľom škôl. Tí následne buď zabezpečia rozsah záujmového vzdelávania v rozsahu priemerne 30 hodín na žiaka, alebo vrátia pomernú časť príspevku.

Pripomienky

Rada mládeže Slovenska víta reformu vzdelávacích poukazov ako jeden z možných spôsobov odstránenia byrokracie, ktorá od začiatku zaťažovala tento spôsob distribúcie zdrojov na aktivity mimo vyučovania.

Zároveň však máme k pripravovanej zmene niekoľko zásadných výhrad:

- 1) Pôvodnou ambíciou príspevku na záujmové vzdelávanie bolo financovať celú šírku rôznorodých činností mimo vyučovania. Príspevky si mali rozdeliť školy, centrá voľného času, jazykové školy a ďalšie inštitúcie poskytujúce aktivity mimo vyučovania. Pôvodný cieľ tohto príspevku bohužiaľ nebol naplnený. Dôvod bol ten, že školy (ako predstavitelia formálneho vzdelávania) dokázali veľmi efektívne zbierať tieto finančné zdroje a tým si ich *de facto* monopolizovať. Vznikol tak veľký nepomer, kde školy boli schopné získať až 91% zdrojov zo vzdelávacích poukazov, pričom ostatní poskytovatelia záujmového vzdelávania (často ponúkajúci pestrejšiu a zaujímavejšiu ponuku aktivít) prišli o cenné zdroje.
Súčasný návrh formalizuje súčasný stav s jeho obrovskými nedostatkami a dáva zdroje pôvodne alokované na celú šírku aktivít mimo vyučovania k dispozícii iba jednému typu aktérov – školám. Vôbec tak nereflektuje pestrosť záujmového vzdelávania, ktorú školy (kvôli svojej inštitucionálnej a formálnej povahe) nemôžu nikdy pokryť. Navyše berie aj tie zdroje, ktoré v súčasnom systéme ostatní aktéri boli schopní získať (9% alokovaných zdrojov) a dáva ich bez náhrady k dispozícii školám. Už v súčasnosti neadekvátne rozdelenie zdrojov na vzdelávanie mimo vyučovania sa ešte viac vychýli v neprospech Centier voľného času a ďalších organizácií
- 2) Za alarmujúci považujeme aj fakt, že do vytvárania tejto novely neboli zapojení žiadni aktéri, ktorých postavenie sa vďaka nej môže zhoršiť. Podľa „Správy o účasti verejnosti“ boli v jeho príprave konzultované jedine platformy formálneho vzdelávania (Združenie základných škôl Slovenska, Asociácia riaditeľov štátnych gymnázií, Združenie katolíckych škôl Slovenska a Asociácia stredných odborných škôl) a tiež Združenie miest a obcí Slovenska. V príprave legislatívy s dosahom na celú šírku vzdelávania mimo vyučovania by jednoznačne mali dostať priestor všetci aktéri, nie len ich malý výsek (ktorý navyše bude z pripravovanej novely priamo benefitovať).

Samotný systém priameho pridelenia zdrojov jednotlivým poskytovateľom vzdelávania mimo vyučovania nie je zlým spôsobom financovania ich aktivít. Je však neudržateľné, aby školy boli jediným príjemcom tohto typu príspevku – najmä preto, že školy nie sú jediným a ani hlavným poskytovateľom záujmového vzdelávania. Navrhovatelia zákona musia zohľadniť pestrosť aktivít mimo vyučovania (poskytovaných školami, CVČ, mládežníckymi a mimovládnyimi organizáciami) a nastaviť ich financovanie tým spôsobom, aby podporovalo jednotlivých aktérov čo možno proporčne ku kvalite a kvantite nimi vykonávaných aktivít.

Predkladatelia zákona by teda mali: a) prizvať k diskusii o reforme financovania aktivít mimo vyučovania všetkých relevantných aktérov; b) obsiahnuť v dôvodovej správe plán, ako

zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov pre všetkých poskytovateľov záujmového vzdelávania.